

KÜRT HALKININ NEWROZ BAYRAMI KUTLU OLSUN

Kürt Halkevleri ve Kürdistan Devrimci Demokrat İşçi Dernekleri'nin Frankfurt'ta düzenledikleri Newroz gecesindeki konuşma, 19 Mart 1983.

Değerli Yoldaşlar, Arkadaşlar;

Kürt ulusal bayramı Newroz'un bu kutlama toplantısına çağrılışımdan ve bana söz verilmişinden duyduğum büyük memnuniyeti öncelikle belirtmek ister, bana bu olanağı veren Kürt yoldaşlara içtenlikle teşekkür ederim.

Bana sağlanan bu değerli olanağı, ulusal sorun ve çözümü konusunda Partimizin görüşlerini açıklamak için kullanmamın yararlı olabileceğini; sizin de benden bunu duymak isteyeceğinizi düşündüm.

Partimizin Kürt ulusal sorununa ilişkin görüşleri ve önerdiği çözüm Marksist-Leninist teorinin ulusal soruna ilişkin ortaya koyduğu ilkelere, esaslara ve reel sosyalizmin pratiğinden çıkan sonuçlara dayanır.

Bilindiği gibi ulusal sorun ve çözümü ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı üzerinde düşünülür.

Partimizin ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının, ayrılma ve ayrı devlet kurma hakkı da dahil olmak üzere, tanınması ve savunulması gereğine içtenlikle inanır; çünkü bu hakkın tanınması ve savunulması işçi sınıfının çıkarları, yürüttüğü devrimci mücadele ve proleter enternasyonalizmi gereğidir. Marksizm-Leninizm yalnız ulusal soruna değil, tüm toplumsal sorunlara proletaryanın çıkarları açısından bakar.

Ulusların "kendi kaderlerini tayin hakkı"nı tanımak ve savunmak neden işçi sınıfının kendi çıkarları gereğidir; yani toplumsal kurtuluşu için verdiği devrimci mücadelenin, kendi sınıf ideolojisi olan proleter enternasyonalizminin gereğidir? Şundan dolayı:

İşçi sınıfı nesnel olarak enternasyonal bir sınıftır. İşçiler hangi ulustan olurlarsa olsunlar, kapitalist dünyanın neresinde, hangi devlet sınırları içinde yaşarlarsa yaşasınlar hep aynı sınıf düşmanına karşı, sermaye sınıfına karşı sömürüden, ücret köleliğinden kurtulma mücadelesi verirler. İşçi sınıfı mücadelesini zafere ulaştırdığı ve iktidarı aldığı zaman da hiçbir sınıf ve halkı sömüremeyecek olan tek sınıftır. Nesnel olarak enternasyonal nitelikte olan işçi sınıfının ideolojisi de enternasyonalisttir; sermaye sınıfı burjuvazisinin milliyetçiliğine karşı sermaye tarafından sömürülen işçi sınıfının proleter enternasyonalizmi.

Bu durumda hangi ulustan olurlarsa olsunlar tüm işçilerin kendilerini sömüren sınıf düşmanına karşı dayanışmak, birleşik mücadele vermelerinin nesnel ve psikolojik koşulları vardır. İşçilerin ulusal ve uluslararası düzeyde sınıfsal dayanışma ve birliği sağlamaları da gereklidir, şarttır, çünkü ekonomik ve politik gücü elinde tutan ortak sınıf düşmanı böyle alt edilebilir, ona karşı zafer böyle kazanılabilir.

Ne ki, kapitalist gelişmenin yarattığı ezen-ezilen ulus ayrımı, ilişkisi sınıf olarak aynı nesnel ve psikolojik konumda olan işçileri ulusal düzeyde bölüyor, sınıf düşmanına karşı dayanışmalarını, birleşmelerini engelliyor. Ezilen, sömürülen, hak eşitliği tanınmayan ulusun işçilerinin ezen, sömüren, eşitliği red ve inkâr eden ulusun işçileriyle birleşmeleri çok güçleşiyor.

Devrimden sonra sınıfsal sömürüyle birlikte ulusal sömürünün de, ezen-ezilen ulus ayrımı ve eşitsizliğinin de ortadan kalkacağını nedenleriyle birlikte anlatmak, bunun propaganda ve ajitasyonunu yapmak, ezilen ulus işçilerini buna inandırmaya, onları ezen ulusun işçileri safına çekmeye, birleşik sınıf mücadelesine sokmaya yetmez. Devrimden önce, ezen-ezilen ulus durumu, ilişkisi henüz devam ederken, ezilen ulus işçilerine ulusal eşitlik konusunda güvence vermek gerekir. Ancak o zaman işçilerin ulus ayrımı gözetmeksizin sınıf olarak dayanışma ve birleşmelerinin koşulları oluşur. Ezilen ulus işçilerine verilebilecek, verilmesi gerekli tek güvence ise, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, ayrılma ve ayrı devlet kurma hakkını da içererek, tanımak, savunmaktır. Ezen-ezilen ulus ayrımının işçi sınıfını bölücü etkisi ancak böyle aşılabilir. Bu hakkı tanıyıp savunmadıkça ulusal devletini kurma hakkını yalnızca ezen ulusa tanıyıyor, ezilen ulusa tanıyamıyorsunuz demektir; bu da, ulusal eşitsizliğe karşı çıkmamaktır.

Ayrıca, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının tanınması ve savunulması işçi sınıfının proleter enternasyonalist eğitimi, bilinçlenmesi açısından son derece önemlidir.

Ezen-ezilen ulus ilişkisinin bir devletin coğrafi bütünlüğe sahip sınırları içinde, birleşik bölgelerde yerleşik uluslar arasında meydana geldiği hallerde (eski Çarlık Rusyası, şimdiki Türkiye) ezen ve ezilen uluslar işçilerinin sınıfsal birliği daha somut ve ivedi bir sorun olmaktadır. Çünkü bu gibi hallerde uzaktan dayanışma ve eylem birliği etmek değil, o toprak bütünlüğü üzerinde aynı egemen sınıfa ve onun devlet iktidarına karşı doğrudan birlikte mücadele etmek, bunun için de örgütsel birliğe sahip olmak durumundadırlar.

Görülüyor ki, ulusal ayrımlara karşın işçi sınıfının uluslararası dayanışma ve eylem birliğinin ve somut ülkelerde işçi sınıfı devrimci hareketinin örgütsel birliğinin gerçekleştirilebilmesinin yolu ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının tanınması ve savunulmasından geçer. Bu tanıma ve savunmada hareket noktası da, varış noktası da işçi sınıfının birliğidir. Bu nedenle de, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının tanınması ve savunulması, işçi sınıfının ezen ulus kesiminin ezilen ulus kesimine taktik hesaplarla ödün vermesi, veya insancıl, adaletçi dürtülerle hakça davranışı demek değildir. Sorunun elbette ahlaksal bir yanı da var. Devrimci mücadelesinin amacı sömürüden kurtulmak, sınıfsal ve ulusal sömürünün kaynaklandığı, üretim araçlarının özel mülkiyetini kaldırmak olan işçi sınıfı elbette her türlü sömürüye, hak eşitsizliğine karşıdır. Ne var ki, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının, ayrılma ve kendi devletini kurma da dahil olmak üzere, tanınması ve savunulması, işçi sınıfının mücadele birliğinin, örgütsel birliğini sağlayabilmenin gereği olmasaydı, nesnel, gerçekçi (reel) temele dayanmayan insancıl, ahlaki diğer haklar gibi ulusların bu hakkı da yüzeysel kalabilirdi.

Ulusların kendi kaderlerini tayin açısından, ezilen halkın milliyet veya ulus aş-

masında; ilhak edilmiş, sömürge veya bağımlı ülke durumunda olması fark etmiyor.

Yirminci yüzyılda, az sayıda sanayileşmiş, gelişmiş ulusun hegemonyasında ezen bir dünya emperyalist sistemi ve ona karşı başkaldıran ezilen uluslar çoğunluğu oluştu. Yüzyıl ilerledikçe ulusal kurtuluş hareketleri yaygınlaştı ve eski sömürge halkları birer birer kendi ulusal devletlerine kavuştular. Bunlar arasında milliyet durumunda bile olmayan, birbirleriyle sürtüşme içinde aşiret ve kabilelere bölünmüş halklar dahi vardır. Mücadele, savaş içinde ulusallaşma süreci gelişti, ulusal bilinçlenme, ulusal psikoloji mücadele birliğini sağlamakta önemli etken oldu. Ulusun ekonomik birliğini, temelini, tamamlamak ve geliştirmek görevi bağımsızlıktan sonraki genç ulusal devlete kaldı.

Ulusal kurtuluş hareketleri genelinde anti-emperyalist niteliktedir. Bu hareketler emperyalist sistemi yıkamamakla beraber, emperyalizme, hatta kimi hallerde bütününde kapitalizme darbeler vurdukları içidir ki, dünya devrimci hareketinin üç bileşeninden biridirler, öyle kabul olunurlar.

Ne ki, somutta ele alındıklarında tüm ulusal kurtuluş hareketleri bu nitelikte değildir. Lider kadrolarının bilerek, veya bilmeyerek ama nesnel olarak emperyalizm yanlısı konuma kaydırıldığı “ulusal hareketler” görülmektedir. Bunlar emperyalizmin desteğindedir, onun yararına işlev görmektedirler. Emperyalizm son zamanlarda, gerekli gördüğünde kendi güdümünde sahte ulusal hareketler oluşturma taktiğini geliştirmektedir.

Bu son olgu, somut bir ülkede somut bir ulusal hareketin incelenme ve değerlendirilmesinde ölçütler nelerdir? sorusunu getiriyor.

Yalnız ulusal sorunun değil, tüm toplumsal sorunların incelenme ve değerlendirilmesi iki ölçüte göre yapılır: Bir, içinde bulunulan tarihsel dönemin temel nitelikleri, iki, söz konusu ülkenin, özel koşulları.

Bilindiği üzere, yaşadığımız tarihsel dönemde kapitalizm-sosyalizm temel çelişkisi ve mücadelesi dünyanın genel gidişini belirleyici etmendir. Bu nedenle, bir ulusal hareket bu çelişki ve mücadelede, nesnel olarak, hangi tarafa yararlı oluyor, hangi tarafa güç katıyor? sorusu birinci ölçüttür. Hareketin liderlerinin subjektif tutumu yeterli ölçüt değildir.

Bu çelişkinin çok keskinleştiği, nükleer savaş-barış sorununun tüm insanlık için yaşamsal önem kazandığı günümüzde ulusal kurtuluş hareketlerinin incelenmesinde ve değerlendirilmesinde uluslararası ölçüt, ulusal özellikler ölçütünden daha ağır basmaktadır.

Bu ölçüt açısından Türkiye’yi ayırd eden özellik şudur: Türkiye nükleer savaşın önlenmesi, dünya barışının korunması açısından çok kritik coğrafi konumda olan, emperyalist saldırının koçbaşı durumuna getirilmiş bir ülkedir. Bu nedenle, Türkiye’deki toplumsal gelişmelerin, bu arada Kürt ulusal sorununun, uluslararası ilişkiler ve dünya devrimci hareketinin gerekleri açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi daha da özel önem taşır.

Kürt ulusal sorununa ilişkin olarak, Türkiye’nin özel koşullarına gelince, bu konu devrim sürecinin tanımıyla düğümlenir. Türkiye’nin iç koşulları kendi başına ayrı bir Kürt ulusal devrim sürecine yol açacak, ayrı bir Kürt ulusal kurtuluş

hareketinin geliştirilmesini gerektirecek nitelikte midir, yoksa devlet çapında tek bir işçi sınıfı öncülüğünde bütünleşmiş tek bir devrimci sürecin gelişmesi yönünde mi belirleyici etki yapmaktadır? Yanıtlanması gereken soru budur.

Kararımız odur ki, iç nesnel koşullar Kürt ulusal hareketinin mücadele doğrultusu ve hedeflerinin Türkiye işçi sınıfının devrimci hareketiyle bütünleşmesini gerektirmekte, devrim sürecini bütünleştirici, tekleştirici yönde güçlü etki yapmaktadır. Tek devrim sürecinin gelişmekte olduğunun şimdiden yeter belirtileri vardır.

Bu özgün nesnel koşullar şöyle özetlenebilir:

Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ı birbirinden denizler, kıtalar boyu uzakta değildir. Her iki halk coğrafi bütünlüğü olan topraklarda yüzyıllardır yanyana, son dönemde nüfus hareketleriyle bir hayli de karışarak, aynı merkezi devletin doğrudan yönetimi altında yaşamaktadırlar. Her iki halkı birbiriyle ilişkili kılan sayısız bağ vardır.

Kapitalist gelişmenin devlet sınırları çapında pazar oluşturması sonucu, burjuvalaşmakta olan Kürt toprak ağaları ile gelişen Kürt ticaret burjuvazisi Türk burjuvazisiyle yakın işbirliği, ekonomik ve politik avantajların paylaşımı içindedirler. Kürt burjuvazisinin kaygusu Türkiye Pazarı'ndan daha fazla pay almak, kârını büyütmektir. Aralarında kimi çekişme olsa dahi, Kürt burjuvazisi Türk burjuvazisi ile bir bütünleşme göstermektedir; sömürdükleri, demokratik haklar talep eden işçi, emekçi kitlelere karşı bu ikisi sınıfsal birlik içindedirler.

Öte yandan, Kürt işçileri ve emekçileri sendikalaşma ve kitle dernekleri kurma alanında ayrı örgütlenmelere gitmemişlerdir. Çünkü bunun için nesnel koşullar oluşmamıştır. Sendikalaşmanın işçi sınıfının ilk kademe örgütlenmesi olduğu dikkate alınırsa, Kürt işçilerinin ayrı sendikalar kurmaya ihtiyaç duymamaları, Kürt ve Türk işçilerinin sömürücü egemen sınıflara karşı her düzeyde doğrudan mücadele birliğinin koşullarının var olduğunu gösterir. Politik alanda örgütsel birlik Kürt ve Türk işçilerinin mücadele birliğini daha da geliştirecek ve güçlendirecektir; işçi sınıfının yoksul köylüleri ve diğer emekçi kitleleri de egemen sınıflara karşı mücadele içine çekebilmesini sağlayacaktır.

Kürt ve Türk halklarını birbirine yaklaştıran bu ve daha başka koşul ve süreçlere karşın, Türklere Kürtler arasında ezen ulus-ezilen ulus ilişkisinin, hasım çelişkinin varlığı ve giderek keskinleştiği yadsınmaz bir gerçektir. Yasalar önünde hak eşitliğinin tanınmış olması iddiası bu durumu değiştirmez. Yasalar önünde eşitliğin pratikte, yaşanan yaşamda eşitlik demek olmadığı bir yana, sorun, kişisel hak ve özgürlükte eşitlik değil, ulusal hak ve özgürlükte eşitliktir; ulusal hakların ve özgürlüğün tanınmasıdır. Bu olmadıkça, ezen ulus-ezilen ulus durumu ortadan kalkmak şöyle dursun, ulusal çelişki keskinleşerek gelişir.

Türkiye'de meydana gelmiş olan, birbirine zıt iki görünümlü bu tablo kapitalizmin bilinen, evrensel, çifte süreçli gelişmesinin ürünüdür. Kapitalizmin gelişmesi bir yandan halkların ulusallaşması, ulusal devletlerin oluşması sürecine, öte yandan da ulusların arasındaki ilişkilerin çoğalması, gelişmesi, ayrımların zayıflayıp ulusların birbirlerine yaklaşması sürecine, bir başka deyimle uluslararasılaşma sürecine yol açar. Türkiye devleti sınırları içinde kapitalizmin gelişmesi bu yasanın dışında değil elbet.

Kendi sınıf çıkarlarını büyütme için şoven milliyetçiliği geliştiren Türk burjuvazisi, imparatorluktan miras aldığı, devlet erkine sahip olma ayrıcalığını ve son derece baskıcı, merkezi devlet geleneğini Kürt halkının ulusal kimliğini ve varlığını tanımama, onu sert politik baskı altında ezme, zorla asimile etme yönünde kullanmıştır. Oysa kapitalist gelişmenin Türkiye Kürdistanı'na da yayılması ve hızlanması Kürt halkının da ulusallaşmasına, ulusal bilincinin gelişmesine yol açtı. Ulusal ezilme ve eşitsizliğin yarattığı haklı tepkiye kapitalizmin ulusallaşmayı geliştirici etkisi de eklenince ulusal-kurtuluş özlem ve talepleri yaygınlaştı, güçlendi; direniş eylemleri belirdi.

Egemen Türk burjuvazisinin ve devletin Kürdistan'daki bu gelişmelere yanıtı baskıcı daha da şiddetlendirmek oldu. Ulusal çelişki daha da şiddetlendi. Faşist askeri cuntanın devlet erkine el koymasıyla bu çelişki doruğa doğru tırmanmaktadır.

Ne ki, ulusal çelişkinin keskinleşmesi Türkiye'de iki ayrı devrim süreci değil, tek devrim süreci geliştiriyor. Bugün faşist askeri cuntayı, yarın onun parlamenter mekanizma ile maskelenmeye çalışılmış biçimini baş mücadele hedefi almayan bir Kürt ulusal hareketi düşünülemez. Bu hedef, zorunlu olarak, onun sınıfsal dayanağı ve gücü olan şoven milliyetçi tekelci büyük burjuvaziyi ve her ikisinin sıkıca bağlı olduğu, Türkiye Kürdistanı'nı savaşı başlatma üssüne dönüştüren emperyalizmi de içerir. Kürt ulusal hareketinin alt etmek zorunda olduğu bu güçler, ulusal ayırım gözetmeksizin Türkiye işçi sınıfının toplumsal kurtuluş mücadelesinin doğrudan hedef aldığı güçlerdir. Ulusal ve sınıfsal düşman aynıdır.

Bu nedenle, tek devrim süreci, Kürt Türk tüm işçilerin örgütsel birliği, Kürt Türk tüm köylü kentli emekçilerin, demokrat, ilerici, sol aydınların ve gençliğin güç ve eylem birliği.

Ortak düşmana karşı mücadelenin geleceğe uzanacak gelişmeleri sonuçta Kürt halkının kesin ayrılmasıyla noktalananca bile olsa, ortak düşman alaşağı edilinceye kadar tek devrim süreci ve işçi sınıfının örgütsel birliği değişmeyecektir.

Türkiye İşçi Partisi bu devrimci mücadele perspektifi içinde Kürt ulusal sorununun çözümünü, Türk ve Kürt ulusal devletlerinin demokratik -veya sosyalist- birliği olarak görmektedir. Bu birlik devleti burjuva devletlerinin oluşturdukları federasyonlardan farklı nitelikte, gerçekten demokratik ilkelere, özgür iradeye ve hak eşitliğine dayanan, en üst kademededen en alt kademe yönetim biçimine kadar demokratik biçimde örgütlenmiş ve işletilen bir federasyon olacaktır.

Kürt halkının kesin ayrılma, kendi başına ayrı devlet kurma istekleri karşısında, Partimiz tutumunu ve politikasını o zamanın uluslararası ve ülke içi koşullarına, dünya devrimci sürecinin gereklerine göre saptayacaktır.

Önerdiğimiz çözümün, geçerliliği, işlerliği, en iyi çözüm olduğu pratikte kanıtlanmıştır. Bu, hem merkezi devleti oluşturan ulusların her birinin kendi ulusal devleti içinde politik, ekonomik, sosyal, bilimsel ve kültürel alanlarda hızla gelişmesini sağlayan, hem de uluslar arasında tüm bu alanlarda çok yönlü yakın, sıkı, uyumlu ilişkileri, dayanışma ve yardımlaşmayı geliştirerek, gelişmişlik düzeyi farklarını gidererek devletin birliğini sağlam temellere oturtan, pekiştiren bir devlet biçimidir.

Proleter enternasyonalizmi ne ulusal nihilizm, ne de kozmopolitiktir. Kapitalizm aşaması atlanarak sosyalizme varılabilir, ama ulusların gelişmesi aşaması at-

lanamaz, atlanmıyor da. Sosyalist sistemde sosyalist uluslar serbestçe enine boyuna geliyor.

Newroz, Kürt halkının uzun tarihinde zulmüyle nam salmış Dehaq'ı demirci ustası Kawa'nın, yani onun önderliğinde Kürt emekçi halkının alaşağı ettiği, özgürlüğüne kavuştuğu gün. Halkın baskı ve zulme karşı mücadelesini ve zaferini simgeleyen Newroz, bu evrensel niteliğiyle hepimizin bayramıdır.

Bugün de Kürt halkı -ve de Türk halkı- modern Dehaq faşist askeri cuntaya ve dayandığı iç ve dış sömürücü egemen güçlere karşı mücadeleyi geliştirmek, güçlendirmek durumundadır. Mücadele ne denli çetin ve uzun olacak olsa da, sonunda zaferin kazanılacağı kuşkusuzdur. Ne ki, kazanmayı bilmek gerek. Bilinirse, hedefe götürülen yol kısalmaz.

Bu sarsılmaz inançla, Newroz bayramı kutlu olsun.

Çark Başak, Sayı 19 (96), Nisan 1983